Papayja

Haar oudste twee kinderen lopen Grand Prix-dressuur, twee van haar dochters werden kampioene op de CK Zeeland. Reden genoeg om haar fokster Carla Telussa-Baas uit Oost-kapelle vorig jaar te huldigen tot Zeeuwse fokster van het jaar. En reden genoeg om nader kennis te maken met de merrie die voor haar het verschil maakt: Papayja.

TEKST: KARIN DE HAAN • BEELD: DIRK CAREMANS E.A.

"Een goede moederstam is het belangrijkste van alles. En tegelijkertijd loopt het zoals het loopt. Ongeveer dertig jaar geleden ging ik met voormalig regiovoorzitter Piet van Nieuwenhuizen naar de CK in Veghel. Ik wilde een leuke merrie kopen, voor mezelf om mee te rijden. Mijn budget was een paar duizend gulden. Ik realiseerde me dat ik daarvoor niet de kampioen kon kopen, maar ik zag een merrie in de staartgroep lopen, die me aansprak. Ik vroeg naar de prijs. 28.000 gulden. Dat ging hem niet worden. Toevallig had ik uit de In de Strengen ook een advertentie geknipt, waarin een Leraar x Epigoon-merrie te koop werd aangeboden. Die stond in de buurt van Veghel, dus zijn we daar maar direct heen gereden. We kwamen aan, en moesten de merrie opzoeken in de wei. Daar stond Paasja, de moeder van Papayja. Met manen tot aan haar bovenbenen. Maar ook met een heldere en wakkere uitstraling.

KARIN D

Carla Telussa-Baas met de elitemerries Papayja en haar dochter Amatoya, die beide worden ingezet voor de fokkerij.

Jazz-dochter Papayja met Amatoya aan de voet.

MARIEKE WILLEMSTEIN

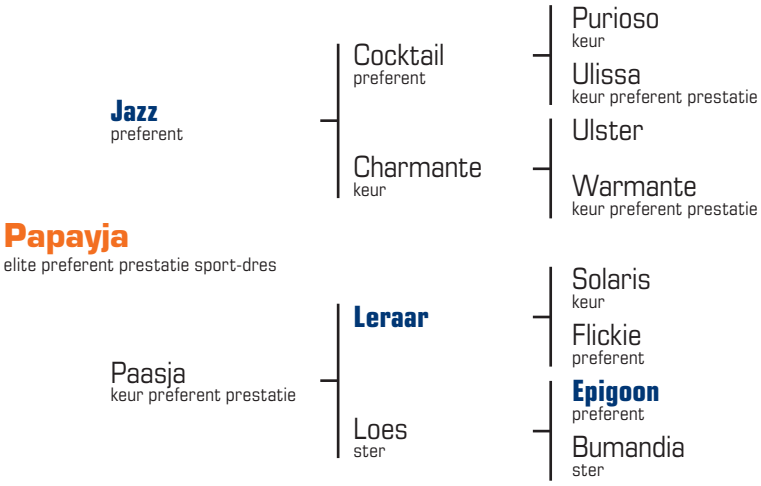

Een echte persoonlijkheid met veel karakter. Dat zag je er gewoon aan af. Piet pakte haar bij haar halster, en deed dat waarschijnlijk iets te hard. Daarop ging ze omhoog, en stoof ze naar achteren. Het duurde weer even voordat we haar opnieuw gevangen hadden. Ze was al zes of zeven jaar oud, maar had nog weinig geleerd in haar leven. En had bovendien een dominant karakter. Maar ik viel erop en kocht haar. Ik dacht, we zien wel. Fokkerij? Daar was ik toen nog helemaal niet mee bezig. Ik wilde er gewoon een beetje mee rijden. Ik heb haar in eerste instantie bij Piet op stal gezet, en hij heeft mij gestimuleerd om naar de keuring te gaan en er een veulentje uit te fokken. En dan kom ik weer terug op het belang van een goede moederstam. Ik heb Paasja niet gekocht omdat ik de stam zo fantastisch vond. Daar was ik toen helemaal niet mee bezig. Maar zoals ik al zei, het loopt zoals het loopt, en Paasja bleek net zoals haar dochter Papayja goed te fokken. Leraar, de vader van Paasja, heeft in de fokkerij misschien niet zo'n grote rol heeft gespeeld, maar hij bracht dankzij zijn vader Solaris xx, wel bloed. En daarmee had Paasja een streepje voor op veel merries uit haar generatie, die bloed misten. En vergeet ook Paasja's grootvader Epigoon niet. Dat was een goede fokhengst. Alles bij elkaar is met deze hengsten een basis gelegd, waar ik met mijn huidige dressuurpaardenfokkerij nog steeds profijt van heb."

Carla Telussa:
"Een goede moederstam is het belangrijkste."

DE LEVENSLOOP VAN PAPAYJA

Met de aankoop van Paasja (Leraar uit Loes ster van Epigoon) legde Carla Telussa-Baas uit Oost-Kapelle meer dan dertig jaar geleden de basis voor een succesvolle fokkerij. De merrie zelf werd als zevenjarige kampioene van Zeeland en liep een IBOP A 91. Als fokmerrie bracht ze ondermeer het internationale springpaard Boya (v.Ramiro). Haar meest invloedrijke dochter is zonder meer de hoofdrolspeelster van dit verhaal: Jazz-dochter Papayja. Deze elite preferente prestatie en sport merrie liep met Remi Kulik Z2 dressuur. Haar oudste twee kinderen waren van Polansky. Udjang werd als jong paard via Tim Coomans verkocht naar de USA. Hij werd daar opgeleid door Michelle Rozzano-Gerlach die hem recent in Florida Grand Prix-dressuur startte. Zijn een jaar jongere zus Velvet, bleef in eerste instantie in Oost Kapelle. Ze werd reservekampioene op de keuring in Zeeland en kreeg vervolgens veulens van Samba Hit II en Sir Donnerhall. Na twee veulens werd de keur sport-merrie eveneens verkocht aan Tim Coomans. Bij hem werd Velvet doorgetraind, en verkocht aan de Australische Emma O'Rourke, een pupil van Steffen Peters. Inmiddels loopt ook Velvet Grand Prix dressuur. Haar veulen van Sir Donnerhall (genaamd Chakakahn) werd aangewezen op de hengstenkeuring, via de Select Sale verkocht, en loopt Z1 dressuur. Na de twee veulens van Polansky was Amatoya (v.Don Picardi) elite IBOP sport (dress) de volgende nakomeling van Papayja. Deze Amatoya liep Z2 dressuur en wordt naast Papayja door haar fokster ingezet voor de fokkerij. Haar dochter Famoya ster prok IBOP (v.Tuchinski) scoorde 84 punten tijdens de IBOP, en wordt klaargemaakt voor deelname aan de Subli Cup. Ze verwacht dit jaar een veulen van Polansky. Daarna werd gekozen voor de hengst Upperclass, wat resulteerde in de sterwaardige ruin Bahaya. Van Westenwind werd vervolgens Doraya elite IBOP dres geboren. Zij werd als driejarige kampioene op de CK in Zeeland, en loopt Z1 dressuur met Stephanie de Frel en mag dankzij een goede klassering in de Subli Cup meedoen aan het selectietraject voor het WK jonge paarden. Haar een jaar jongere halfzus Efaya elite (v.Ziësto) volgt in haar voetsporen. Ook zij werd kampioene op de CK in Zeeland en wordt gereden door amazone Stephanie de Frel. Verder keeg Papayja nog veulens van Charmeur en Dream Boy, die beide nog te jong zijn om al een rol van betekenis te hebben gespeeld. Papayja is dit jaar gust van Dream Boy. Op basis van de mooie successen uit een kleinschalige fokkerij werd Carla Telussa-Baas verleden jaar uitgeroepen tot Zeeuws fokker van het Jaar.

DE MERRIE MAAKT HET VERSCHIL

ARCHIEF EMMA WEINERT O' ROURKE

MERRIES

Karakter

"Paasja en haar dochter Papayja zijn beide karakterpaarden. Ze zijn niet makkelijk, en echt een beetje speciaal. Al zijn het beslist geen rotzakken. Je moet er mee weten om te gaan, de gebruiksaanwijzing kennen. En je moet ze in de waarde laten, nooit grof worden. Doe je het verkeerd, dan kan je het wel vergeten. Ik heb met Paasja in het begin afgezien, het heeft echt even geduurd voordat ik er 'normaal' mee kon rijden. Uiteindelijk ben ik met haar misschien wel tien jaar lang vier keer in de week naar het strand geweest, en tien jaar lang schrok ze van dezelfde prullenbak die we onderweg tegenkwamen. Maar denderde er een vrachtwagen langs, dan was er niets aan de hand. Papayja is natuurlijk een Jazz, maar lijkt qua karakter veel op haar moeder. Ze heeft Z2-dressuur gelopen met Remi Kulik. Ik heb nog steeds veel bewondering voor Remi. Ze was niet makkelijk op wedstrijd. Er kwamen te veel 'prikkels' op haar af, en dat kon ze moeilijk verwerken. Ze vond het ook altijd moeilijk om zich te ontspannen onder het zadel. Aan de hand kan ze echt subliem lopen. Maar onder het zadel heb ik haar dat nooit zo zien doen. In de fokkerij let ik met de hengstenkeuze op het karakter. Papayja's kinderen zijn eigenlijk allemaal een slag of twee makkelijker dan Papayja. Wel hebben ze het intelligente en de wilskracht van hun moeder en grootmoeder meegekregen. Ik denk dat dat een reden is, waarom ze het goed doen in de sport. Ze zijn werkbaar, slim en niet snel moe te krijgen."

Hengstenkeuze

"Een hengst moet passen op de merrie. Je moet je merrie, de stam, en de fokkerij eruit goed kennen om een zo goed mogelijke keuze te maken. Soms doe je het in een keer goed. Noem het beginnersgeluk. Mijn eerste veulentje fokte ik van Ramiro in 1984. Ik wist nog niets van fokkerij. Maar Ramiro was heel bekend, en hij was voor het eerst in Nederland beschikbaar via KI. Dat veulen dat geboren werd, was net een olifant zo groot. Ik ben met hem als tweeënhalfjarige naar de hengstenkeuring geweest, want dat wilde ik wel eens meemaken. Natuurlijk lag hij er de eerste ronde uit. Ik verkocht hem vervolgens via de hoefsmid. Uiteindelijk bracht hij het tot internationaal springpaard. Op mijn stam, met bloederige karakterpaarden, past een hengst als Ramiro heel goed. Hij bracht maat, massa en goede karakters. Ook Donnerhall-bloed geeft goede paarden in combinatie met Papayja. Dat is ook zo'n hengst die in de vererving bekend staan om het werkwillige karakters, de maat en massa en het goede achterbeengebruik. De twee Polansky-nazaten, die beide Grand Prix-dressuur lopen, zijn hier goede voorbeelden van. Polansky's moeder, een dochter van Donnerhall heb ik van dichtbij meegemaakt, in de jaren dat ik bij Polansky's fokker Bert Poppelaars werkte. Een kast van een merrie, met een hele vriendelijke uitstraling was dat. Van Donnerhall's zoon Don Picardi heb ik in de elite sport merrie Amatoya een goed fokkende dochter van Papayja, die zelf Z2-dressuur heeft gelopen. Een andere hengst die ik graag betrek in mijn fokkerij is Contango. Ook weer een hengst die massa, een goed karakter en achterbeengebruik doorgeeft. Dat is de reden dat ik met Contango's kleinzoon Westenwind

1. Keur- en sportmerrie Velvet is de troef van de Australische Emma Weinert O' Rourke voor het WK in Normandië. Samen met haar amazone verbleef de merrie de laatste jaren in Californië waar ze begeleid wordt door de Amerikaanse trainer en ruiter Steffen Peeters.
2. Elitemerrie Doraya was als driejarige kampioene op de CK in Zeeland. Inmiddels loopt de zesjarige merrie Z1-dressuur met Stephanie de Frel.

SPORTBOEK PAPAYJA

Dressuur Z2
Dressuurindex: 159 (52%),
9 nakomelingen: 4 mannelijk, 5 vrouwelijk, 2 elite IBOP dress, 2 sport-dressuur, 1 ster, 1 keur, 2 PROK
Amatoya (v.Don Picardi) Dr Ned Z2, **Udjang** (v. Polansky) Dr USA Int 1, **Velvet** (v. Polansky) Dr USA Int 1, **VMF Doraya** (v.Westenwind) Dr Ned Z1.

dekte. En weer pakte het goed uit, want het resultaat was Zeeland's keuringskampioene Doraya die inmiddels Z1-dressuur loopt met Stephanie de Frel. Voor dit jaar heb ik gekozen voor Feel Good. Een rechtstreekse zoon van Contango, die gebouwd is en beweegt als een dressuurpaard met veel potentie, en bovendien uit een topstam komt."

Gezondheid

"Een gezond paard is ontzettend belangrijk. We fokken voor de sport, en een paard met gezondheidsproblemen komt niet ver. Papayja is altijd een hele gezonde en harde merrie geweest. Ze is elite, dus ook op de foto's helemaal in orde. Ook haar dochter Amatoya, die ik inzet voor de fokkerij, is zo'n sterke en gezonde elitemerrie. En ja, ik heb best wel eens een paard gefokt die een ocd bleek te hebben. Daar kom je achter als je gaat verkopen, en ze op de foto's worden gezet. Dat hoeft trouwens niet te betekenen, dat zo'n paard niet ver komt in de sport. Alles is erfelijk, maar je weet natuurlijk nooit waar zo'n ocd vandaan komt. Het kan van de vader komen, en naast de erfelijke factor heb je ook nog opfok en voeding die een rol kunnen spelen bij het ontstaan van een ocd. Voor mij is een keer een nakomeling met een ocd, dan ook geen reden om niet meer met de moeder te willen fokken. Al is het wel goed, dat dankzij het onderzoek van het KWPN meer bekend wordt over de oc-vererving van hengsten. Zo'n fokwaarde is voor mij geen doorslaggevende informatie, maar ik neem het wel mee."

3. Elitemerrie Efaya, een dochter van Ziesto uit Papayja, was als driejarige eveneens kampioene van de CK in Zeeland.
4. Met Michelle Rozzano-Gerlach loopt Papayja's oudste zoon Udjang (v.Polanksy) Grand Prix-dressuur in Amerika.

"Met Chakakahn legde ik het Donnerhall-bloed twee keer vast", vertelt fokster Carla Telussa-Baas over de kleinzoon van Papayja, die aangewezen werd voor het verrichtingsonderzoek, en daarna via de KWPN Select Sale werd verkocht.

Exterieur

"Ik zie graag een correct en functioneel exterieur. Een paard hoeft van mij niet de mooiste te zijn. Maar ik vind het wel belangrijk, dat het correct op de benen staat, en over sterke verbindingen in de rug en lendenpartij beschikt. In het lopen vind ik lossigheid en kracht heel belangrijk. Een paard moet zo gebouwd zijn dat hij Grand Prix-dressuur zou kunnen lopen. Functioneel dus. Hoogbenigheid is niet altijd functioneel. Voor wat betreft het voorbeengebruik vind ik schoudervrijheid wel belangrijk. Op de keuringen mag naar mijn smaak het functionele nog wel meer beloond worden, ten opzichte van het 'mooie'. Nu zit er zo nu en dan nog echt een verschil tussen het exterieur van een keuringstopper en een topper in de Grand Prix. Maar uiteindelijk ligt ons fokdoel bij het fokken van Grand Prix-paarden. Dat moeten we ook in de keuringsbaan niet uit het oog verliezen."